

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ
ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЧЕРНІВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА
ВГО УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ (М. КИЇВ)
СТАРОПОЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. КЕЛЬЦЕ, ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
(М. БРАТИСЛАВА, СЛОВАЧЧИНА)
УНІВЕРСИТЕТ УНІОН (М. БЕЛГРАД, СЕРБІЯ)
КРАСНОЯРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ СФУ
(М. КРАСНОЯРСЬК, РОСІЯ)
БІЛОРУСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
(М. ГОМЕЛЬ, БІЛОРУСЬ)
УНІВЕРСИТЕТ ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ (М. СУЧАВА, РУМУНІЯ)

РЕГІОНАЛЬНО-КЛАСТЕРНА ПОЛІТИКА У РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Чернівці
24-25 квітня 2014 року

УДК 338.2+339.9
ББК 65.046(4 Укр)
Р 31

Регіонально-кластерна політика у розвитку світової та української економіки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 24-25 квітня 2014 р. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2014. – 368 с.

Одним із найперспективніших варіантів переходу економіки на інноваційний шлях розвитку є застосування кластерного підходу на різних ієрархічних рівнях економічної системи, у тому числі на регіональному.

У збірнику розглянуто проблеми формування та функціонування кластерів і кластерних технологій у національній економіці України з урахуванням закордонного досвіду. Визначено організаційно-економічні механізми управління кластерами, пріоритети та недоліки вітчизняної державної кластерної політики, проаналізовано особливості кластерної політики на регіональному та світовому рівнях.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються проблемами кластерної політики.

Відповідальні за випуск: *Р.В.Кравчук;*
К.Ю.Афоніна

Комп'ютерний дизайн і макетування: *С.О.Галамашевич;*

Коректор: *Н.С.Савельєва*

Роботи публікуються в авторській редакції

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

© ЧТЕІ КНТЕУ, 2014

Підписано до друку 14.04.2014 р.

Хоча турбота про бюджет є завданням кожного громадянина, однак бюджет України недораховує значних сум через несвоєчасну і неповну сплату податків. Найчастіше несплата податків зустрічається у сфері обігу та реалізації товарів, а також при здійсненні різних фінансових операцій, зменшуються або взагалі не показуються нараховані дивіденди, доходи, які розподіляються між компаніями, або утримувачі цінних паперів проводять перерахунки засобів на різні рахунки тощо.

Значне податкове навантаження на фізичні особи спонукає їх до приховування додаткових заробітків. Внаслідок цього бюджет недоотримує значні податкові надходження. У західних країнах декларування стало невід'ємною складовою громадянського менталітету, а суспільна мораль орієнтована на публічний осуд тих, хто приховує доходи. Тобто, там застосовують форму оподаткування, яка стимулює до повного й відвертого декларування особистих доходів. В Україні ж культура податкових стосунків громадян із державою ще не набули належного рівня.

Водночас, недонадходження коштів до бюджету України пов'язано також із порушенням своїх повноважень працівниками податкової адміністрації. Зокрема, після проведеного газетою «Бізнес» телефонного опитування читачів виявилось, що 33 % опитаних стикались на практиці з необґрунтованими санкціями і стягненнями зі сторони податківців, причому 6 % відзначили, що це відбувається регулярно.

Зауважимо, що проблема несплати податків характерна і для інших країн, оскільки податки скрізь і завжди сплачуються без задоволення і збирати їх повністю ніколи не вдається. Так, наприкінці 80-х років у Аргентині платити податки вважалось невдалим жартом.

Розв'язання проблеми сплати податків в Україні можливе лише при орієнтації на розробку податкової системи, побудованої на зацікавленості та відповідальності сторін податкових відносин: держави і платників податку.

Список використаних джерел:

1. Катаева Л. Ф. Основы налоговой системы / Л. Ф. Катаева. – Ульяновск, 2006. – С. 7.
2. Федосов В. М. Податкова система України / В. М. Федосов. – К. : Либідь, 1994. – С. 48.
3. Система та методи контролю податкового менеджменту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: C:\Users\адмін\Desktop\Докторська\3 3

Конон Багрій, к.е.н., Олексій Гержецький,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Швейна промисловість є важливою структурною ланкою економіки будь-якої країни. Нормальний розвиток і функціонування цієї галузі є запорукою ефективної діяльності текстильної та трикотажної промисловості України і збереження коштів населення. Але нестабільна

суспільно-політична та економічна ситуація у країні, недосконалість податкової та банківської системи, неоднозначність законодавчої бази з питань промисловості, зношеність основних фондів створюють чимало перешкод для ефективної діяльності підприємств цієї галузі. У зв'язку з високою вартістю готової продукції швейної промисловості України порівняно з китайськими та турецькими аналогами, а особливо порівняно з одягом із «секонд-хенду» вищеперераховані галузі знаходяться у занепаді.

Актуальність вивчення даної теми обумовлюється тим, що постійний та своєчасний аналіз фінансового стану швейної промисловості є запорукою ефективного управління фінансовою стійкістю, платоспроможністю та фінансовою діяльністю таких підприємств загалом. Використання методу кластерного аналізу в процесі управління фінансовою діяльністю підприємства є ефективним аналітичним інструментом та індикатором появи кризових явищ на підприємстві.

Метою даного дослідження є узагальнення існуючого практичного досвіду застосування методів кластерного аналізу для визначення місця підприємств швейної галузі за фінансовими показниками діяльності.

Спектр сфери наукових досліджень на основі застосування методів кластерного аналізу дуже широкий. В економіці методи кластерного аналізу використовуються як інструментарій для: визначення пріоритетних напрямів розвитку регіонів; прогнозування соціально-економічних явищ; класифікації емітентів цінних паперів; вибору локальних стратегій; типологізації інвестиційного потенціалу лісозаготівельних підприємств; дослідження рівня вмотивованості працівників; прогнозування банкрутства промислових підприємств; розв'язання проблем розвитку народного господарства; сегментації ринку; аналізу фінансово-економічного стану підприємств галузей країни тощо. Загалом стає очевидним, що кластерний аналіз виступає насамперед як важливий інструмент регіонального розвитку країни.

Слід зауважити, що науковці ще недостатньо уваги приділяють застосуванню методів кластерного аналізу для розв'язання конкретних практичних проблем, які кожного дня постають перед товаровиробниками. Результати таких досліджень знайшли своє відображення у працях М.А.Бабица, А.В.Вороніна, С.С.Гаркавенко, Г.М.Квіти, А.С.Лавренка, Л.М.Попової, О.В.Стукача та ін.

Кластерний аналіз є багатовимірною статистичною процедурою, яка передбачає збір даних, що зберігають інформацію про вибірку об'єктів, та упорядкування об'єктів у порівняно однорідні групи [1, с. 518]. Проаналізувавши спеціальну літературу щодо напрямів використання кластерного аналізу у практичній діяльності господарюючих суб'єктів ринку, було встановлено, що сфера використання цього методу є доволі поширеною [2, с. 7–12].

Саме за допомогою кластерного аналізу можна виявити основних лідерів та аутсайдерів швейної промисловості України, він сприяє спрощенню проведення заходів щодо аналізу та діагностування стану підприємств-конкурентів іншими багатовитратними методами аналізу.

Також використання кластерного аналізу є основою для подальшого проведення SWOT-аналізу кластерів з метою виявлення переваг та недоліків кожного кластера підприємств окремо.

Нами запропоновано групування швейних підприємств за трьома фінансовими показниками: коефіцієнтом автономії, коефіцієнтом поточної ліквідності, коефіцієнтом оборотності активів за допомогою програми STATISTICA. Для класифікації підприємств за допомогою кластерного аналізу був запропонований метод k-середніх з використанням евклідової метрики.

За результатами кластерного аналізу отримано три групи: до першого кластера увійшли підприємства, що мають високий рівень значення фінансових показників; другий кластер утворили підприємства із середнім значенням показників; третій кластер – це підприємства з низькими показниками фінансового стану.

Кластерний аналіз є універсальним економіко-математичним методом і в економіці його можна використовувати, ґрунтуючись на множині ознак, у складі яких можуть бути такі показники, як розмір підприємства (чисельність працюючих), знос основних засобів, орієнтація підприємства на виготовлення чи реалізацію продукції на зовнішньому та внутрішньому ринках, наявність міжнародних сертифікатів якості (ISO), виявлення потенційних конкурентів, аналіз зарубіжного досвіду, проведення моніторингу проектної законодавчої бази. Це дає змогу отримати кластери – однорідні групи підприємств, кожен з яких тими чи іншими характеристиками відрізняється від представників другого кластера.

Цілі використання та впровадження кластерного аналізу можуть бути також дуже різноманітними: від виявлення потенційних конкурентів до впровадження маркетингової стратегії. На нашу думку, у даному випадку кластерний аналіз виконує роль індикатора. Тобто перехід підприємства з кластера підприємств-лідерів до менш стабільного кластера сигналізує керівництву про занепад фінансової діяльності або загрози появи кризових явищ. Упровадження використання кластерного аналізу в службі контролінгу або фінансовому відділі дозволить запобігати кризовим явищам на ранніх стадіях та завчасно приймати ефективні управлінські рішення.

За результатами проведеного аналізу спеціальної літератури з питань узагальнення досвіду використання методів кластерного аналізу у виконанні практичних завдань в економічній сфері діяльності підприємств можна зазначити, що:

а) кластерний аналіз як ефективний спосіб класифікації об'єктів за їх ознаками добре зарекомендував себе в усіх сферах суспільної діяльності;

б) доцільно дотримуватися певної послідовності у проведенні кластерного аналізу, яка містить такі етапи, як: відбір вибірки для кластерного аналізу (наприклад, перелік товарів під час сегментування ринку за параметрами продукції або вибіркова сукупність споживачів під час сегментування ринку за споживачами); визначення множини критеріїв (ознак), за якими проводиться кластеризація (сукупність кількісних, рангових або якісних змінних, яка найкраще відображає подібності); визначення відстані та міри подібності, до якої зараховують коефіцієнт кореляції, міру відстані (відстань Махаланобіса, звичайна Евклідова відстань, «зважена» Евклідова відстань);

в) відкривається реальна можливість застосування сучасних методів кластерного аналізу не тільки для виявлення проблемних ситуацій, але й для оцінювання ефективності функціональних сфер діяльності підприємств швейної промисловості, що забезпечить синергетичність очікуваних результатів.

Список використаних джерел:

1. Бабич М. А. Застосування кластерного аналізу для оцінки підприємств газової промисловості України за показниками фінансового стану / М. А. Бабич // Управління розвитком. – 2012. – №19(140). – С. 157–160.
2. Гаркавенко С. С. Маркетинг : підручник для вузів / С. С. Гаркавенко. – К. : Лібра, 2002. – 712 с.
3. Лавренко А. С. Кластеризация в задачах ассортиментного планирования в торговых сетях [Электронный ресурс] / А. С. Лавренко // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – 2011. – № 5 (29). – Режим доступа : <http://uecs.mcnipl.ru>

Галина Васильченко, к.е.н.,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,

Сергій Васильченко, к.е.н.,

Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника,

Василь Гречаник, к.т.н.,

Івано-Франківська обласна спілка науковців та інженерів,

м. Івано-Франківськ

ТЕХНОЛОГІЯ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародний рух капіталу, як прояв глобальної економіки, виступає сьогодні важливим фактором росту національних економік всіх країн – як експортерів, так і імпортерів капіталу. Якщо до середини 90-х років XX сторіччя щорічні глобальні прямі іноземні інвестиції (ПІІ) не досягали і 0,5 трлн. дол. США і можна було нехтувати таким чинником економічного росту через їх незначні обсяги, то з початком XXI століття глобальні потоки ПІІ зростали дуже стрімко, досягши в 2010 році 1,122 трлн. дол. США. За оцінками ЮНКТАД у 2011 році, потік ПІІ склав 1,525 трильйонів доларів США [1, с. 344]. Для економіки України